

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 25.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90
S pošiljanjem na dom stane na
mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna poltisk (72 mm):
za enkrat 15 v
za dvakrat 13 "
za trikrat 10 "
za več kot trikrat 9 "

V reki mlih noticah stane
en stolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izven nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; n. rankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejma naročnine, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 148. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Tudi v Bosni ga poznaio.

»Sarajevoer Tagblatt« prinaša pod naslovom »Der Beschwichigungshofrat« uvodni članek, ki ga navajamo v sledečem:

»Pod zgorajšnjim naslovom ne mislimo naših domačih dvornih svetnikov, tudi ne onih v skupnem fin. ministstvu, (zadeve za Bosno in Hercegovino), ki so nastali kakor gobe po zadostnem dežju iz mokrih tal in ki so celo spravili v dobro umljivo zadrego osobje uradnih slug, ko se mora koga še mladega vladnega svetnika naenkrat nazivati za dvornega svetnika. Naslovi dvornih svetnikov se lažje podele kot pa privadijo, posebno tam, kjer so bili prej navajeni v lastniku lepo donečega imena dvornega svetnika videti z mahom poračeno glavo.

Naši dvorni svetniki naj se z ozirom na to pomirijo, nočemo jih nadlegovati niti s kako interpelacijo, niti s kako prošnjo. Baviti se hočemo v tem članku z onim štajerskim dvornim svetnikom, ki je na svoje stare dni, po burnem življenju postal pesnik, da je zložil z licentia politica ministru baronu Burianu eno onih himen, katerih so bili že vsakočasni mogočnjaki v vseh časih navajeni in s katerimi so se razvajali.

Hofrat Friedrich Ploj, po svojem rodu Slovenec in po svojem — upajmo — momentanem opraviču načelnik »Saveza južnih Slavena«, je smatral za dobro in primerno, izreči v svojem delegacijskem govoru globoko zahvalo vseh avstrijskih Slovencev ministru Burianu za njegove zasluge pri upravi Bosne.

Beschwichigungshofrat iz Štajerske nas ni razočaral s svojim hvalisanjem, kajti bili smo žalobno na to pripravljeni, da se bodo delegacije iztekale za barona Buriana ravno tako gladko kot skupne ministrske konference, da se mu ne bo skrivil noben lasek na glavi.

Poznamo naše delegacije, njen duh in navade, ki se tam uče in vzdržujejo. Bili smo na to pripravljeni, da bo baron Burian žel v ogrski kakor tudi v avstrijski delegaciji slavo in hvalo za svojo upravno politiko v naši domovini. Na vse smo bili in smo morali biti pripravljeni, samo na to ne, da bo oni, ki bo hvalisal, Slovan in še celo Jugoslovan.

Od najvišje upravne korporacije

monarhije se mora pač pričakovati in mora tudi veljati, da imajo tamkaj besedo in glas samo taki ljudje, ki so poučeni o političnih in ekonomskih razmerah celokupne monarhije, ki poznajo razmere nekoliko natlačnejše kot vsakdanji ljudje, da sempatja tudi časnike bero. Zlasti se mora zahtevati od načelnik »Saveza južnih Slavena«, da pozna razmere na jugu monarhije, da je stvarno in jasno orientiran o vseh fazah javnega življenja. Ti postulati so neobhodno potrebni politiku in državniku, zato da ve, o čem in kaj naj v delegacijah govori, za kaj naj prevzame odgovornost.

S temi predpogoji delegat Ploj ni računal, drzno je prešel vse postulate pravih političnih ozirov in politične dostojnosti, ko je daroval ministru Burianu ono hvalo, za katero mu ne more biti hvaležen.

Mi bendar ne živimo v onih časih, ko je bilo otežkočeno nadzorstvo javnega življenja ter v mnogih stvareh celo nemogoče. Potom progresivnega razvoja in svobodne ustvaritve ustavnega življenja nočejo davke plačujoči narodi samo vedeti ono, kar se vrši z notranjimi zadevami njihove domovine, temveč tudi, kako se njihove koristi na zunaj zastopajo in pospešujejo. Zato se je raztegnila kontrola tudi na zunanje zadeve in mora naš zunanji minister predlagati bujnobarvaste ekspezoje.

In če se hočejo narodi avstro-ogrške monarhije potom svojih zastopstev zanimati že za to, kaj se godi v Tokiju ali Washingtonu, potem se mora z vso pravico smatrati, da je tozadevno zanimanje mnogo bolj intenzivnejše za notranje zadeve monarhije.

Hofrat Ploj pa je te predpogoje uničil z enim udarcem, kajti v svojem delegacijskem govoru je neovrgljivo dokazal, da se mora stopiti v delegacijo z govorom v žepu in ga tam recitirati neovirano v prid neposrednih interesentov.

Ne bomo se spuščali v nadaljnje kombinacije: ali vsebuje kuverta samo napisan popir ali tudi mehanično okrašene tiskovne izdelke; skušnjava ostane ravno vedno nepremagljiva tamkaj, kjer se gre za hvalisanje, vsled katerega postane interesent sam bolj v zadregi kot pa navdušen.

Z metodo pomirjevanja in zakrivanja, tudi če se vporablja v delegacijah, se ne more doseči nobenega pozitivnega uspeha. Govore, da nekaj veljajo in da morejo auctoritativno uplivati morajo imeti ljudje z drugačno politič-

no preteklostjo in neomadeževanim značajem. Kako stoji s hofratom Plojem v tem oziru, nam pojasnjuje neki slovenski list, ki pripisuje vrednosti in dalekosežnosti Plojevega delegacijskega govora pečat političnega cinizma, in mi verjamemo, tudi moralčne nerazsodnosti. To je pač zadosti jasno!

Parlament.

Delavnost državnega zbora.

Poslanec dr. Sylvester piše v »Salzburger Volksblatt«, da bo državni zbor komaj pred božičem rešil budgetni provizorij. Nadaljna delavnost državnega zbora je odvisna od tega, če bodo Slovenci nadaljevali v proračunskem odseku obstrukcijo proti italijanski fakulteti. V tem slučaju bi kmalu prenehal državni zbor in proračun bi sploh ne prišel v rešitev, primerni ustavnemu življenju.

Nemška nacionalna zveza

se je posvetovala včeraj dopoldne o splošnem političnem položaju. Razpravljalo se je o vzrokih, zaradi katerih se je odgodilo poletno državnozbornsko zasedanje. Tu pride namreč v poštev italijansko vseučiliščno vprašanje, obstrukcija Slovencev v proračunskem odseku, kakor tudi odstop dr. Chiarija kot načelnika tega kluba. Na prošnjo je včeraj Chiari izjavil, da zopet sprejme to mesto. Posl. Wolf je v nadaljni debati govoril proti italijanski fakulteti, kakor tudi proti spremembam poslovnika, ki kaže po njegovem mnenju služiti samo Slovanom ter onemogočuje nemško obstrukcijo, medtem ko Slovanom omogočuje rabo materinskega jezika v odseku in zbornici, s čemur se zavlačuje delo. — Poslanec Marckl se je izjavil proti, da bi se vodne ceste smatralo kot kompenzacijo za alpske železnice. S turško železnico niso posamezne alpske dežele ničesar pridobile, pač pa imajo celo škodo, kot n. pr. Štajerska.

Združitev čeških strank.

Združenje vseh čeških strank v enotnem državnozbornem klubu se more smatrati kot popolno, ker na češki strani splošno priznajo, da je ta združitev neobhodno potrebna z ozirom na to, da so se razbila praš'a pogajanja. Skupni češki klub temelji na naslednjih določilih. Ako stopi češki poslanski klub v politično kooperacijo z drugimi parlamentarnimi strankami, stori to kot enoten klub in ne kot

zveza posameznih klubov. Za pogajanja z vlado ali drugimi parlamentarnimi strankami je upravičeno samo predsedstvo kluba, ako se kaj drugega ne sklene.

Slovenski klub.

V včerajšnji dopoldanski seji je sklenil »Slovenski klub«, da sprejme kot svoja člana novoizvoljena poslance dr. Vrstovška in prof. Jarca. Poslanec dr. Šusteršič je poročal o političnem položaju, čemur je sledila daljša debata. O italijanskem vseučiliškem vprašanju se bo obravnavalo v posebni seji vseučiliškega kluba, ki obstoji, kakor znano, iz članov obeh jugoslovanskih klubov.

Italijanska fakulteta.

Italijani pričakujejo od vladnih strank rešitve vprašanja o italijanski fakulteti ter z ozirom na to vprašanje bodo zavzeli tudi svoje stališče napram proračunskemu provizoriju. Odgovore specialne debate v proračunskem odseku bi smatrali kot casus belli. Italijani zahtevajo, naj se posvetovanja v odseku končajo in tozadevni zakon predloži zbornici. Izjavljajo tudi, da sicer takojšnje rešitve v zbornici ne zahtevajo, vendar pa žele, da se predloga uvrsti v takem času na dnevni red, da bo mogoče aktiviranje italijanske vseučiliške fakultete že v začetku prihodnjega šolskega leta. Čuje se, da je v proračunu za 1912 določenih za italijansko fakulteto 70.000 K. Tozadevna postavka za leto 1910 znaša le 40.000 kron.

Podpora poplavljenemu Gradežu.

Italijanski poslance Bugatto in drugi so vložili danes v zbornici interpelacijo za takojšnjo uvedbo pomožne akcije na Gradežu, ki ga je opustošila zadnje dni visoka morska plima.

Proti jezuitom.

Danes je vložil nemški poslanec Mühlwerth interpelacijo na notranjega ministra, v kateri zahteva pojasnil, koliko izgnanih portugalskih jezuitov se je že naselilo v Avstriji in če namerava izgnati te jezuite kot inozemce.

Tarif južne železnice.

Poslanec Hofmann v. Wellerhof in drugi so vložili v današnji zbornici seji interpelacijo na železniškega ministra glede na zvišanje tarifa južne železnice. V interpelaciji se zahteva pojasnil o pogajanjih vlade z južno železnico in kaj namerava železniški minister ukreniti proti zvišanju tarifa.

LISTEK.

L. R.
C'gan.
(Konec.)

Njemu je bilo čudno pri srcu, a vendar je dejal malomarno: »No, saj sem rekel, da nič ne veš . . .«

A dekle se ni zmenilo za te besede, s tihim skrivnostnim glasom je začelo: »Odprta so mi trihoda pota v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Sam fant si pri hiši, edini sin!«

Dobro je povedala, pa to je lahko drugje izvedela! — si je mislil Jakob in molčal.

»Dolgo življenje ti je namenjeno, sreče mnogo, pa tudi nesreče in žalosti. Denarja in bogastva pa ne boš imel nikoli.«

»Prava reč, zdaj ga tudi nimam . . .« je zamrmral Jakob.

»Tukaj, tukaj pa je črta ljubezni . . .« je nadaljevalo dekle in mu pogledalo v oči.

»Tu je napisana tvoja ljubezen . . . Tuje dekle boš rad imel, za njo pojdeš daleč po svetu in narediš veliko žalosti svojim staršem . . . Ah, tu se pa črte mešajo . . . Nič več ne vem . . .«

Dekle je izpustilo fantovo roko in oba sta umolknila. Putrih je bil že davno poln in voda je tekla po njem na obe strani.

»Kako si rekla, da pojdem daleč po svetu?« je vprašal Jakob po dolgem času s tihim glasom.

»Daleč . . . daleč . . .«

»Če bi bila taka kakor ti, grem magari do konca sveta!«

Z drhtečim glasom je izgovoril Jakob te besede in mislil je, da se ciganka zasmije. A se ni. Vstala je počasi, se naslonila na beko ob vodi in uprla oči zamišljeno v vodo.

Fantu je tolklo srce, v zadregi se je ozrl po drevju, po dolini in po nebu. Vstal je, stopil k dekletu in začel: »Kajne, prelepa je ta dolina, ki šume jelše, jeseni in hrasti v njej, kjer so njive, opletene s trtami, kjer se že grozdje piše. In solnčen in prijazen je dan, solnce tako svetlo, kakor bi bilo skovano iz samih žarečih zlatih cekinov. Pa meni ni za vse to, ker si ti še lepša in gori še močnejši ogenj v tvojih očeh. Kako naj te pokličem po imenu, da ti vse to povem?«

»Suzana . . . Pa reci mi Sana!«

»Sana, jaz te imam rad . . .«

In Jakob je kakor v omotici široko razprostrl roke.

A Sana se je umaknila in takoj stala že na drugem kraju studenca.

»Adijo, fant! . . . Tvoja posoda je polna, vzemi jo, da še jaz natočim! Čuj, oče te kliče! . . .«

»Sana, Sana — samo še besedico!«

»Nič več, adijo! . . .«

Dekle je dvignilo putrih, se sklonilo oddaleč čez studenec in ga dalo Jakobu.

»Kdaj te bom še videl, Sana?«

»Morda še kdaj, morda ne več . . . Zvečer gremo ob hladu . . .«

»Kam pa?«

»Koder pičice leté in tečejo vodé in rožice cvetó . . . Adijo, adijo!«

Postavila je vrč pod žlebeček in se obrnila od Jakoba.

»Pa mi vsaj roko daj v slovo, da bom vedel, da se ločiš v prijaznosti od mene!«

Obrnila se je, mu dala roko in izginila.

»Z Bogom, Sana!«

In molče, počasi, s klobukom nizko na očeh je stopal Jakob po mehki travi na tisto stran, od koder ga je klical oče . . .

Bežijo časi kakor oblaki na nebu. Zdaj je jasno, zdaj se pasejo ovčice po dalini, jasni modrini, zdaj drvi jata

sivih oblakov prek neba kakor tolpa volkov.

Jesen je, letina pospravljena, vsaki čas zapliva burja in pride prvi mrz.

Jakob sedi zamišljen pred hišo. Njegovo srce ni več zdravo, njegove oči so zamaknjene bogvekam. Kje je tvoj ponos, kje tvoja malomarnost, s katero si včasih sedel pred hišo in kadil, kje tvoje fantovske besede, Jakob? Ej, ni vsega tega več . . . Bog s tabo fant, če gledaš vse dni bele ceste in te v daljavi kliče ciganka, če ti zvenijo neprestano škanti na ušesa in si želiš pohajanja in ciganjenja po širokem božjem svetu!

Pred Jakobom stoji oče, ki si ne vé razlagati, kaj je sinu od poletja sem.

»Pa idi, fant, če ti je doma pre-dobro. Idi po svetu, kakor vse te čase praviš, pa poičkušaj, kako bo, ko te bodo tuje duri po petah bile! Pot je prosta in Bog pred tabo in za tabo!«

»Pojdem, oče . . . Na Hrvaško in potem na Ogrsko . . .«

»Kamor hočeš!« pravi oče jezno in otepa pepel iz pipe.

»V ponedeljek se odpravim . . .«

Oče gre v hišo tolažit mater, ki joče, sin pa gleda v nebo in se veseli in žalosti, da pojde od doma . . .

Železniško ministrstvo se je namreč pogodilo z južno železnico, da bo smelo to podjetje zvišati tovarne tarife za 7 odstotkov.

Koroška centralna blagajna.

Poslanci Riese, Lukas, Resel in drugi so danes interpellirali v zbornici vlado zaradi dvaodstotnega posojila koroški centralni blagajni, kar so poročali časopisi. Interpelantje smatrajo to kot nepravilno, češ, da bi se moralo vprašati za mnenje zbornice.

Podraženje smodk in cigaret.

Socialni demokratje so danes vložili interpelacijo z ozirom na napovedano podraženje smodk in cigaret. Pozivlja se finančnega ministra, naj se niti ne podraže tobaki izdelki, niti ne poslabšajo v kakovosti. Dalje se pozivlja vlado, naj predloži zbornici zakonski načrt o postavljenih določitvi cen tobaknih izdelkov, kakor tudi prodajnih cen kuhinjske in živinske soli ter železniških tarifov.

Čehi in Jugoslovani.

Posvetovanje parlamentarne komisije za Jugoslovani se včeraj ni končalo ter se danes nadaljuje. Včeraj se je razpravljalo o vprašanju, ali se naj slovanske stranke zavamejo za podaljšanje provizoričnega državnozbornskega poslovnika. Kakor poroča korespondenca »Centrum«, ni med Slovani razpoloženja za podaljšanje, in sicer z ozirom na to, da Bienenrthov kabinet ni pospeševal praških pogajanj, temveč celo oviral. Češki listi zahtevajo, naj izjavi Bienenrth iz ponesrečenih praških pogajanj posledice ter naj odstopi.

Vladne stranke.

Predsedstvo nemške nacionalne zveze je povabilo za danes načelnike kluba krščanskih socialcev, poljskega kluba in italijanskega k skupnemu posvetovanju o parlamentarnem položaju.

Državni proračun za l. 1911.

Finančni minister je predložil državnemu zboru proračun za leto 1911. ali kakor mu pravijo: finančno postavo za leto 1911. Skupna potrebščina za leto 1911 je proračunana z 2.818.196.733 K, skupno pokritje pa z 2.818.507.772 K. Prebitek so proračunali s 311.036 K.

Izpremembe proračuna.

Za kabinetno pisarno zahteva vlada 656, za državni zbor 82.399 K več. V državnem zboru so namreč izboljšali stanje stenografom in slugam.

Nova uradniška mesta.

Državno sodišče izkazuje 108 K več potrebščin. Ministrski svet potrebuje 112.600 K več kakor lani. V ministrskem svetu nastavijo več uradnikov in povišajo diete in plače. Za to potrebujejo 37.200 K več.

Za uradno časopisje

so tudi povišali proračunsko postavko za 67.700 K. »Uradni brzojav« dobi 7700 kron več kakor lani, ker se izboljšajo plače osebja.

Upravno sodišče

dobi več 56.580 K. Nastavijo namreč še enega svetnika in več slug. Najemati morajo tudi stanovanja, ker uradni prostori ne zadoščajo.

Za ljudsko štetje

se je uvrstila kot izredna potrebščina vsota 590.000 K. Kakor znano, se vrši ljudsko štetje s stanjem 31. decembra 1910.

Gorske čete deželne brambe.

Za gorske čete deželne brambe se je vstavila višja potrebščina 1.200.000 kron. Za orožnike se izda več okroglo 900.000 K.

Za bogočastje in pouk

se proračuna za leto 1911 2.559.217 K več kakor lani ali pravzaprav 3.656.459 kron. Potrebščine za visoke šole so proračunane s 175.544 K, za študijske biblioteke s 371 K, za srednje šole s 870.087 kronami, za komercialne in mornariške šole s 96.022 K, za ljudsko šolstvo s 160.889 K in za ustanove s 20.461 K višje. — Redni izdatki za visoke šole se povišajo za 881.774 K glede na izpopolnitev in ustanovitev učnih stolic, zavodov itd. Pri srednjih šolah se je zvišal ordinarij za 1.074.850 K, izredna potrebščina se je pa znižala za 227.763 K.

Skupni državni izdatki

obsegajo 32 poglavij. Za dvor so proračunani izdatki z 11.300.000 (l. 1910: 11.300.000 K), za cesarjevo kabinetno pisarno s 189.637 K (1910: 188.981 K), za državni zbor s 4.165.083 K (l. 1910: 4.082.684 K); za državno sodišče s 67.156 kronami (l. 1910: 67.048 K); za ministrski svet in upravno sodišče s 5.072.110 kronami (l. 1910: 4.902.930 K); prispevek k skupnim izdatkom je proračunan s 324.328.046 K (l. 1910: 350.184.890 K); za notranje ministrstvo s 54.178.960 K (l. 1910: 52.058.316 K); za ministrstvo deželne brambe s 97.107.350 K (l. 1910: 98.701.330 K); za bogočastje in naučno ministrstvo s 105.560.789 K (l. 1910: 103.001.572 K); za finančno ministrstvo s 854.486.787 K (l. 1910: 818.327.143 K); za trgovinsko ministrstvo s 223.219.880 kronami (l. 1910: 223.956.400 K); za železniško ministrstvo s 749.776.900 K (l. 1910: 735.561.850 K); za poljedelsko ministrstvo s 59.345.024 K (l. 1910: 58.752 tisoč 128 K); za justično ministrstvo s 87.713.967 K (l. 1910: 86.387.991); za ministrstvo javnih del s 100.270.970 K (l. 1910: 100.458.323); za upravo državnih stavb s 4.181.173 K (l. 1910: 4.187.093 K); za nove stavbe, stavbno režijo in adaptacije s 25.374.280 K (l. 1910: 28.992.282 kronami); za najvišje sodišče s 717.400 kronami (l. 1910: 687.100 K); za penzijske s 111.141.224 K (l. 1910: 99.024.596 K). — Skupni državni izdatki so torej proračunjeni v skupnem znesku 2.218.196 tisoč 736 K, lani so pa bili proračunani s 2.780.822.657 K. Če primerjamo izdatke proračunane za leto 1911 s proračunom za letošnje leto, dobimo vtis, da je finančni minister marsikje zelo črtal izdatke, da je dobil proračun, ki izkazuje mali prebitek.

Državni dohodki.

Finančni minister proračunava dohodke sledeče: Ministrski svet in upravno sodišče: 3.006.600 K (l. 1910: 2.934.200 K); notranje ministrstvo: 2.236.239 K (l. 1910: 2.180.367 K); ministrstvo za deželno brambo 1.571.203 K

(l. 1910: 2.072.883 K); bogočastje in naučno ministrstvo 17.146.199 K (l. 1910: 17.075.440 K); finančno ministrstvo 1.698.250.800 K (l. 1910: 1.662.680.723 K); trgovinsko ministrstvo 205.429.560 K (l. 1910: 191.737.690 K); železniško ministrstvo 811.159.400 K (l. 1910: 776.176.990 K); na poljedelsko ministrstvo pride 23.188.756 K (l. 1910: 21.388.516 K); justično ministrstvo 4.551.263 K (l. 1910: 4.349.150 K); ministrstvo javnih del 40.254.370 K (l. 1910: 37.414.310 K); uprava državnih poslopj: 621.660 K (l. 1910: 468.049 K); nove stavbe, stavbna režija, prezidave: 789.222 K (l. 1910: 260.560); pokojnine 10.302.500 K (l. 1910: 9.002.505 K). Nobenih dohodkov ne izkazujejo poglavja: najvišja dvorna kabinetna pisarna, državni zbor, državno sodišče, skupne zadeve in najvišji računski dvor.

Vladno časopisje.

Dispozicični zaklad ostane neizpremenjen in se proračuna z 200.000 K. Oficielno časopisje stane davkoplačevalce 2.261.100 K, za uradni brzojavni urad so proračunani stroški z 828.000 kronami.

Za varstvo izseljencev

so vstavili v proračun 30.000 K, medtem ko je bila vstavljena leta 1910 postavka v ta namen v višini 130.000 K.

Za policijo v Dalmaciji

so proračunali izrednih izdatkov 8000 kron kakor lani.

Deželna bramba. — Vojaški novinci. — Orožniki.

Stroški deželne brambe so proračunani z 61.603.547 K. Stroški novačenja pa z 204.250 K. Orožništvo bo stalo po proračunu za l. 1911 28.224.167 K, medtem ko je znašala postavka za orožništvo lani 27.319.868 K.

Šolstvo.

Centrala, naučno ministrstvo, šolsko nadzorstvo, znanstvene akademije in zavodi dobe 6.010.440 K. Potrebščine za umetnost in za arheološke name- ne so proračunane s 3.417.228 K.

Verski zaklad

namerava na Kranjskem izdati za adaptacijo graščine v Bohinjski Bistrici leta 1910 11.400 K. Za zgradbo ceste na Jelovci 2. obrok 20.000 K. Nadalje se izda za nakup Grassove žage v Bohinjski Bistrici 2. obrok 51.500 K. V Kranjski Gori se kupi neka gozdarska hiša, za kar se izda 2000 K.

Za vseučilišča

na Dunaju, v Gradcu, Inomostu, Pragi, Lvovu, Krakovu in v Črnovicah so proračunani izdatki s 15.047.577 K. Za katoliške fakultete v Solnogradu in v Olovcu in za evangelijsko dunajsko bogoslovno fakulteto so proračunani izdatki z 281.390 K. Za laško pravno fakulteto je proračunana pavšalna potrebščina s 70.000 K, medtem ko je znašala postavka za leto 1910 40.000 K.

Tehnike.

Stroški za tehniške visoke šole na Dunaju, v Gradcu, Pragi, Brnu in v Lvovu so proračunani s 5.527.416 K, (l. 1910: 5.465.998 K).

Ostale visoke šole.

Dunajska poljedelska visoka šola izkazuje 621.066 K, živnozdravniški vi-

soki šoli na Dunaju in v Lvovu pa 360.584 K potrebščin.

Srednje šolstvo.

Redna potrebščina v letu 1911 za gimnazije, realke in za višje dekliške šole je proračunana z 32.510.543 K. Izredne režijske in učne potrebščine, subvencije in dotacije so pa proračunane za kranjsko srednje šolstvo z 19.582, za štajersko z 18.655, za Primorsko s 5.453 in za Dalmacijo z 18.200 K.

Učiteljska.

Potrebščine za l. 1911 izkazujejo 6.060.274 K, (l. 1910: 5.948.576 K). Kranjska dobi pod tem naslovom za režijske in učne izredne potrebščine 578. Primorska 8970 in Dalmacija 2000 K.

Za povzdigo ljudskega šolstva dobi Primorsko 50.000, Dalmacija 300 tisoč K.

Finančno ministrstvo

potrebuje med drugim za carinsko upravo 5.786.000 K, za finančno stražo pa 27.195.000 K.

Stroški za varstvo izseljencev.

Trgovinsko ministrstvo proračuna izdatek 100.000 K v varstvo izseljencev. Izdatke v varstvo izseljencev toplo pozdravljamo, ker znamo, da so ravno naši poslanci (predvsem dr. Krek) storili vse, da vlada tudi za izseljence kaj stori.

Obrtno nadzorništvo

bo stalo 1.039.680 K, (l. 1910: 992.740 K).

Za našo trgovinsko mornarico.

Tu se je najbrže varčevalo, ker je proračunan skupni izdatek za službo po morskih pristaniščih s 3.201.380 K, (l. 1910: 3.334.180 K). — Za nove zgradbe pa proračunavajo na Primorskem 233.300 K, (l. 1910: 342.000), v Dalmaciji pa s 728.100 K, (l. 1910: 856.000 K).

Za tržaška obrežna dela

ki so proračunana s 53.334.500 K se proračunava 11. obrok z 2.793.000 K, (leta 1910: 8.207.000 K). Za mornariški observatorij v Trstu so proračunani izdatki z 61.200 K, (l. 1910: 58.520 K).

Podpore paroplovstvu.

»Avstrijski Lloyd« dobi 10.799.100, dalmatinsko paroplovstvo 2.900.000 K; paroplovstvo za Južno Ameriko 2.000.000, paroplovstvo na Donavi 1.919.000, podpora trgovski mornarici 5.317.300 K, izpopolnitev morskega prometa 1.485.311 kron.

Tržaška skladišča.

Prometni izdatki so proračunani z 1.839.640 kronami, »Lloyd« dobi za erarju prodani hangar na molu III. anuiteto 89.260 K, za povečanje skladišč proračunavajo 70.000 kron.

Za poljedelstvo

se izda med drugim za državne učne zavode in preizkuševališča 851.691 K. Za pospeševanje poljedelstva se izda 26.879.195 kron. Za agrarske operacije dobi med drugimi deželami Kranjska 75.000 K, Koroška 40.000 K in Štajerska 40.000 kron.

Za obrtno šolstvo

se proračunava 12.740.084 kron. Kranjska dobi za režijske in učne potrebščine 8500 K, Štajerska 5000 K, Koroška 20.000 K, Dalmacija 41.500 kron.

Za državne ceste,

in sicer za zgradbo se proračunava skupen izdatek z 16.976.168 kronami.

Tako je šel Jakob po svetu in ne sledu, ne glasu ni bilo za njim vso zimo.

Na pomlad pa, ob sejmu svetega Jelerja, je prinesel konjski mešetar Bricko v vas prvi glas o Repičevem Jakobu.

Govoril je v Gorici s cigani, ki so pripeljali z Ogrskega konje na trg, in ti so mu pravili, da se je takintak človek iz teh krajev pridružil njim in da mešetari in kupčuje zdaj s konji po Ogrskem od kraja do kraja. In ta človek ni mogel biti nihče drugi kakor Jakob.

Novica je šla skozi vas od hiše do hiše in potem iz vasi drugam in rastla in rastla.

Ko je prišla prvič do ušes staremu Repiču in Repičevki, tedaj so se ljudje križali, ko so pripovedovali, kako se je Jakob pociganil, se odpovedal pravi veri, pohodil križ in se zapisal hudobi in se poročil s ciganko, ki je grda in črna kakor sajast kotel.

In oče in mati sta bridko jokala za sfinom, ki se je pociganil... Tam v globoki ogrski deželi pa je teklo vino od miz v krčmi sredi samotne puste in škanti so peli, da je odmevalo v zvezdnato noč, in pari so se vrteli v burnem čardašu, kajti tiste dni je vzel Jakob Sano in se zavezal za vselej s cigani.

Leta so tekla, stara Repičevka je legla od žalosti in starosti v grob, stari

Repič pa se je preselil k sosedovim in jim zapisal vso svojo beračijo, če ga bodo držali pri hiši do smrti. Kašljal je, sedel pred hišo in se grel na solnce. Če so prišli cigani v vas, jih je izpraševal o Jakobu, a nihče ni vedel, kod hodi.

Včasih se je razneslo po dolini, da ga je ta ali drugi videl tuintam, pa veruj ljudem in njih govoricam! Saj je nemara postal Jakob v teh letih črn, bradat cigan in še oče bi ga nemara ne spoznal več, če bi tudi prišla skupaj.

Jakob je v resnici ciganil po svetu, Sana je bila njegova žena in otroke sta dobila, fanta in deklico. Fant je imel že štirinajst let, ko je Jakoba prevzelo nenadoma silno kopnenje vidiati zopet domovino. Večkrat, premnogokrat ga je prišlo domotožje, a tako kakor sedaj še nikoli ne.

Domačija! Zlata beseda, bridkost in sladkost vseh popotnikov in tujcev in potepuhov po svetu! Širok je svet, pa kako naj ti nadomesti domačijo, kako naj ti da srečo, ki je tam? Cveto rožice, doline in gore oblačijo novo pomladno obleko, ptiči žvrgolijo, zvonovi zvonijo in nebo se smeje pomladi!... Pa kaj vse to! To ni domače cvetje, to niso gore, na katere si gledal izpred domače hiše kakor otrok in mislil stopiti lépega dne nanje in se dotakniti neba, to niso ptičice, ki so ti pele v domovini!... Doma več za vsako stezo, za vsak grm,

poslušaj zvonove in se smeješ, ker veš, da pojo: »Tonče v tiri, dol ga zderi!...« Ah, da, domovje!...

In takrat je kupil Jakob dvoje ogrskih konj in se z drugimi ciganskimi prekupci podal proti domačim krajem. Dolgo, dolgo so hodili skozi Ogrsko, Štajersko, skozi celo Kranjsko in nazadnje so s Cola zagledali Vipavsko dolino.

»O, domača dolina, raj sveta!« je vzklikal Jakob in imel solze v očeh od veselja.

In tisti večer je bilo njegovo srce tako, da se je napil in objemal vse kakor brate. O polnoči so potem šli dalje in bogat Kranjec s par konji z njimi. Pijan je bil in se je smejal Jakobu, ki je kakor v sanjah hodil tisto pot.

Črna Lackota, ki je hodil z Jakobom in njegovo družbo, je premetilo vino in pohlepnost po zlatu, da je Kranjca zadržal za drugimi in mu porinil nož v srce. Truplo je skril v jarek ob cesti, njegove konje pa gnil oddaleč za drugimi proti Gorici, kjer je bil drugi dan sejma.

Pa je že tako naneslo, da se je vse izvedelo in da so drugi dan na sejmu zgrabili cigane, jih vklenili in zaprli, ker so sumili, da je eden izmed njih moral ubiti bogatega Kranjca. Edini, ki je ušel, je bil Lacko, sum je pa letel na Jakoba, ki je imel največ denarja in dolg nož pri sebi.

Dolgo, dolgo se je vlekla preiskava, po vsej dolini so govorili o Jakobu, ki

se je pociganil, se zapisal hudobi in umoril bogatega Kranjca, za kar mu birč že vrv plete. Vsi so verjeli, da je Jakob res ubijavec, le stari Repič je sedel z napol slepimi očmi pred hišo, molil rožnivenec in govoril: »Ne, moj Jakob ni... Neroden je bil, pociganil se je, potepuh je — ubijavec pa ni... Vem, da ni...«

Bogvekle so potem Lackota ujeli, ki je vse priznal, vse druge so pa izpustili.

Jakob je šel v domačo vas, klobuk poveznjen na oči, in ko je našel očeta, se je razjokal in prisegel: »Ne bom več ciganil po svetu... Bog mi je priča, da ne! Izučilo me je...«

Stari Repič pa je jecljal od veselja: »Vse ti dam, moj Jakob... Hišo in njive in vse, kar je še ostalo. Tvoja žena in otroci — vsi naj pridejo domov! Saj si ti, Jakob, moj sin in oni tudi moja kri!« — — —

Pa kdaj se je vse to že godilo!... Stari Repič leži že davno v grobu, tudi Jakob in Sana se starata. Njiju sin se je naveličal doma, ciganska kri mu ne dá miru in ga žene v svet. Pa njemu bo težje, nego očetu; ceste so res še lepe in ravne kakor včasih, pa ljudje niso več taki, žandarji tiče za vsakim grmom, redkokrat obiščejo cigani še naše kraje in njih škanti ne prepevajo in ne kličejo več v prostost in svet.

Za nove ceste je namenjeno, in sicer kot izredna potreba, v letu 1912 za Kranjsko 183.000 K, za Štajersko 631.150 kron, za Koroško 241.943 K, za Primorsko 962.650 K in za Dalmacijo 846.823 K.

Vodne zgradbe.

Za vodne zgradbe se proračunava (izreden izdelek v letu 1912) za Kranjsko 67.150 K, za Štajersko 486.773 K, za Koroško 340.400 K, za Primorsko 5000 K.

Idrijski rudnik

proračunava izredne izdatke (do 31. decembra 1912) s 180.000 K, cinkarna v Gabrijah pri Celju pa s 160.000 K.

Državne stavbe.

Notranje ministrstvo izda na Kranjskem za državne stavbe 14.100 K, na Štajerskem 11.506 K. Naučno ministrstvo na Kranjskem 128.459 K, na Štajerskem 305.993 K, na Koroškem 9400 K, na Primorskem 257.700 K in v Dalmaciji 237.400 kron. Finančno ministrstvo na Štajerskem 1150 K, na Koroškem 3800 K, po vseh deželah pa 300.000 kron. Trgovinsko ministrstvo za vse dežele 110.000 K, na Primorskem 180.000 K, v Dalmaciji 9000 K. Poljedelsko ministrstvo na Štajerskem 17.000 kron. Pravosodno ministrstvo na Kranjskem 44.300 K, na Štajerskem 1.030.000 K, na Koroškem 38.862 K, na Primorskem 51.300 K in v Dalmaciji 126.300 kron. Za kaznišniška poslopja se pa proračunava na Kranjskem 4000 kron, na Štajerskem 30.000 K in na Primorskem 31.000 kron.

Podrobno bomo še proračun kritikovali.

HRVAŠKA.

Delovni program hrvaškega sabora.

Kraljev reskript navaja te-le točke, ki naj bi jih sabor rešil: Volitev delegacije v budimpeštansko poslansko zbornico; ureditev nesporazumnega tolmačenja nekaterih točk nagodbe v obojestransko zadovoljnost; pravična rešitev železničarske pragmatike na temelju nagodbe; **reforma občinskega zakona in razširjenje občinske avtonomije**; pomoč kmetijskemu stanu, **predvsem ureditev cenene kredita in nov lovski zakon**; reforma v oddaji javnih del in prispevanju za vzdrževanje cest; **omejitev izseljevanja** in ureditev naseljevanja iz gostov v manj obljubene hrvaške pokrajine; **spopolnitev upravnega sestava z organizacijo upravnega vodstva**; skrb za ljudsko izobrazbo, ureditev učiteljskih plač; reforma odvetniškega in notarskega reda, kazenskega zakona in civilnopravnega reda. — To je pač prvič, da predloži hrvaški ban toliko ljudskih reform. Seveda se ne bo veliko naredilo, vendar pa je to dobro znamenje, da je na Hrvaškem začela vlada sploh na kmeta misliti. Kakor znano, je ban sprejel te točke v kraljevski reskript po dogovoru z Radićevo seljačko stranko.

Saborski klub Stranke prava

je za načelnika soglasno izvolil dr. Horvata, zapisnikar je poslanec Hrvoj, blagajnik Hrustić.

TRGOVINSKA POGODBA SRBIJE Z AVSTRO-OGRSKO.

15. t. m. se je pričela v srbski skupščini razprava o trgovinski pogodbi med Srbijo in Avstro-Ogrsko, ki pa se je za več dni prekinila, ker se mora skupščina vsled določil poslovnika pečati s poročilom verifikacijskega odseka o treh spornih poslanskih mandatih.

SRBSKI POSLANIK NA DUNAJU.

Belgrajska »Stampa« poroča, da je namesto poslanika na Dunaju dr. Simića določen vseučiliški profesor Sloboda Jovanović.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK.

Zdravstveno stanje srbskega prestolonaslednika, ki je obel na tifusu, se je zadnje dni zelo zboljšalo. Prestolonaslednik sicer še leži, vendar pa nima več mrzlice. Z ozirom na ugodno stanje, se izdaja sedaj samo še enkrat na dan ofiicelno bulletin o prestolonasledniku.

KRALJ PETER PRI PAPEŽU.

Rim, 24. novembra. Zveze med Srbijo in Vatikanom so bile od tragične smrti kralja Aleksandra prekinjene. Ob priliki obiska na italijanskem dvoru namerava kralj Peter posetiti tudi papeža v Vatikanu, s čemur se hoče na zunaj tolmačiti zopetne diplomatske zveze med Srbijo in Vatikanom. Ker je kralj Peter vladar pravoslavne države, v kateri so katoličani v veliki manjšini, se v Vatikanu ne bodo upirali temu, da obišče kralj Peter najprej italijanski dvor. Ob priliki obiska kralja Petra v Vatikanu se bo pogajalo o konkordatu, po katerem naj bi se srbskim katolikom zagotovila neodvisnost v cerkvenih zadevah od srbske države.

NA SMRT OBDOJENI APASI.

Pariz, 24. novembra. Pred tukajšnim kriminalnim sodiščem so se morali zagovarjati štirje apasi zaradi umora nekega carinskega stražnika in napadov na več drugih ljudi. Apasa Simoni in Marchi sta bila obsojena v smrt, druga dva pa v petletno ječo.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Poročila iz Mehike so zelo resna. Ni dvoma, da ima predsednik te republike opraviti z dobro organiziranimi revolucionarji v mestu Mehiki vlada dosedaj še popoln mir. Brzjavne zveze z severoameriškimi državami so pretrgane. Samo z odstopom predsednika Diaza se bo dosegel mir. Predsednik se ne more niti več zanesti na vojaštvo, ker je že del čet prestopil k vstašem. Pocestni boji v Orizabi so trajali več ur ter so se končali zelo krvavo. V Torreonu trajajo boji revolucionarjev z vojaštvom dalje. 2000 revolucionarjev se bori s 600 vojaki. Čuje se, da imajo revolucionarji velike izgube, vendar so odbili napad in ujeli mnogo vojakov. Chihuatuca je v nevarnosti, da jo napade 8000 do 10.000 revolucionarjev. 5000 delavcev pri grajenju severno-zahodne železnice revoltira. Na mesto vstaje je odposlano vojaštvo. Železniški promet se nikjer ne vrši redno.

† TOLSTOJ.

Iz Peterburga se poroča, da se je Tolstojev sin Andrej izjavil, da bi se njegov oče sporazumel s cerkvijo, ako bi se mu izročilo metropolitovo brzojavko. — Češki narodni svet je poslal vsled smrti Tolstega sožaljne izjave ruski dumi in vdovi Tolstega. — V večerajšnji seji bosenskega sabora je posvetil posl. Majkić daljši govor spominu Tolstega, na kar se je sklenilo na predlog posl. Grgjića, da se pošlje ruski dumi sožalna izjava.

Iz „Domatola“.

Zagreb, 23. nov.

U nedjelju, 20. o. m., predavao je u »Domagoju« g. Fr. Terseglav o »Pomenu religiozne in etične vzgoje za katoliškega inteligenta«. Moramo priznati, da smo se nadali velikom, ali tome što smo dobili, ne! To je bila povijest o Kristu, kršćanstvu, ljubavi, bile su takove misli, kakovih mi Hrvati ne slušamo u Hrvatskoj. Nema u nas takova što!

Na predavanju je bilo gotovo samo djaštvo i predavač bi morao, da si laska da ga je slušala čitava hrvatska katolička inteligencija. Slušala ga je nova generacija katol. klera i lajrikata i zahvalna mu je, da joj je dao zlatnih savjeta. kako da samu sebe odgoji. a onda i narod za sebe predobije. Priznajemo da danas iza predavanja drugačije shvaćamo i ljubav i rad za narod. U opće ovo dva dana što je bio uz nas, mnogo nas je naučio — i mnogi od nas gledaju realnijim pogledima u svijet.

Ovo lijepo predavanje izaci će do skora u prijevodu u posebnoj brošuri. Nadamo se da će postati pravi »vademecum« svakog našeg katol. inteligenta. Mi bismo samo željeli, da nam češće tko od braće Slovenaca dodje, da nas pouči, da pa bude brzo — kako je predavač rekao — u nas kraljevstvo Božje, a s njime i — Hrvatska velika!

Kelović, stud. phil.

Dnevne novice.

+ **Nemški strah!** Včeraj se je oglašila pri »nemškem Schulvereinu« na Dunaju deputacija nemških društev iz Gorice in tožila, da je vsled ustanovitve slovenskih paralel na goriški gimnaziji goriško nemštvo in nemška gimnazija v nevarnosti. Namen teh tožba je bil seveda ta, da vrže »nemški Schulverein« nekaj tisočakov v Gorico in za nekaj časa nemštvo podpre. Če mislijo Nemci po naših krajih, da si bodo na ta umeten način nemške gimnazije rešili, se motijo. Izkušnja uči, da so nemške gimnazije po naših krajih naenkrat prazne, kakor hitro se ustanovijo v naših mestih slovenski razredi. Tega ne more tudi nemški Schulverein preprečiti. Vlada bo pa imela kmalu priliko, da bo take prazne gimnazije zaprla in si nekaj stotisočakov prihranila, kar ji bo prav dobro prišlo, ker so njene blagajne prazne.

+ **Na vprašanje »Edinosti«**, kaj pravimo k »epilogu« dunajske »Volksprese« ob priliki Tolstojeve smrti, odgovorjamo, da se nam čudno zdi, da se nas za to sploh povprašuje. Noben pošten in količkaj krščansko misleč človek ne more odobravati takega pisanja, nasprotno le z največjo indignacijo obsojati toliko sirovost, za katero pa je odgovorna le »Volksprese«, ne pa krščanski socialci, ki ordinirano

izbruh tega lista najodločneje zavračajo. Kar se nas tiče, nismo še izlepa brali takih naravnost beznistiških izrazov, za katere bi moralo pač biti do konca dni sram tistega omejenega človeka, ki si domišlja, da je krščanski, pa je zagrešil tako nekrščanski članek. Tolstoj je in ostane kljub svojim velikim napakam velik človek, katerega soditi pristojna najmanj »Volksprese«.

+ **Interview »Secola« z dr. Šusteršičem glede laške fakultete.** Dunajski korespondent milanskega lista »Secolo« je intervjuval dr. Šusteršiča glede laške fakultete. Dobil je sledeči vrlo kratki odgovor: »Zelo obžalujem, da ne morem podati konkretnih izjav, ki jih vi želite. Saj nedoločne in negotove fraze itak ne bi imele za vas nobenega pomena, kajne?« — Dopisnik je intervjuval tudi Mandića, ki je tudi dejal, da ne more nič gotovega povedati, izrazil pa mnenje, da ne vidi razloga, zaradi katerega naj bi obstrukcija Jugoslovanov ponehala.

+ **Veliko zborovanje V. L. S. v Trbovljah** se vrši v nedeljo, 27. t. m., dopoldne ob 9. uri v »Društvenem domu«. Dnevni red: Občinske volitve v Trbovljah. Na shodu govori tudi poslanec dr. Benkovič.

+ **Kanonično umeščen** je bil danes na župnijo Bohinjsko Belo č. g. Karol Čerin, kn. šk. tajnik v Ljubljani.

— **Naši narodnjaki in reševalci delavskega vprašanja.** Med tržaškimi Slovenci zavzemajo lepo število službojuča dekleta. Ona, katera hočejo ostati zvesta materinim naukom, se trudijo, da se ohranijo verna in poštena, pristopajo večinoma v Marijino družbo. Ob prostem času jih zbira ta v svojih prostorih k pouku, poštenu zabavi in delu. Vsakega pravega rodoljuba in prijatelja delavcev, naj se prišteva katerikoli stranki, bi moralo to veseliti. Pa temu ni tako. Nekemu tržaškemu gospodu, narodnjaku seveda in reševalcu delavskih koristi — pravijo, da je v odboru delavske narodne organizacije — so ta dekleta že od nekdaj v želodcu. Ob vsaki priliki, ko se oglašajo v »Slov. Narodu« in stresa svojo jezo nad »škodljivce« tržaških Slovencev, spominja se tudi teh naših deklet, seveda na način, ki razkriva njegovo domišljavost in plitvo izobrazbo. »Omejene deklee«, tako se je glasilo v dopisu pretekega tedna. V prejšnjih dopisih je pa kar mrgolelo enakih in še hujših zaničevalnih pridevkov. Mi bi tega gospoda, da enkrat z njim obracunamo, vprašali, s kako pravico on žali naša poštena slovenska dekleta. Niso li ona kraji naše krvi in vredna naše ljubezni? Ali mu je narodnjaštvo le fraza, za katero skriva svoje sebične in svobodomiselnne namene. More se li smatrati delo takih ljudi v prid delavstva resno in resnično, ko tako nizkotno zaničujejo delavke, ki slučajno niso v njegovem taboru? Ljudje pravijo da je narodna delavska organizacija privešek tržaški liberalni stranki. — Potemtakem se morda ne motijo. — Slednjič to ni človekoljubno delo in ne dela posebne časti človeku, ki se zaganja v revna dekleta, katera so morala v svet za grenkim kruhom po tujih službah. Krščanskim rodoljubom širrom naše domovine je znano, da se je ustanovil v Trstu v ulici s. Francesco št. 15, I. nadstropje, zavod sv. Cite, zavetišče za brezposelna dekleta. Zavod oskrbuje zveza »Marijin dom«, katera je učlanjena v krščanski socialni zvezi, in vodi ga v strogo krščanskem duhu. Zavod ima na razpolago 24 postelj. Rodoljubi, županstva, posojilnice, podpirajte po moči to naše mlado podjetje! Naslovite na zavod dekleta, katera se odpravljajo sem za službo. To je edini zavod, v katerem smatrate lahko svoja dekleta varna pred vsakršnimi škodljivimi vplivi.

— **Nemštvo v Gorici.** Včeraj se je vršilo na Dunaju posvetovanje nemškega »Schulvereina«, ki so se ga udeležili tudi »zastopniki nemštva« v Gorici, kakor poročajo listi. Ti »goriški zastopniki nemštva« so tožili o težavnem položaju goriških Nemcev, ki je nastal v prvi vrsti zaradi tega, ker so se upeljale slovenske paralele na gimnaziji v Gorici. Posvetovanja so se udeležili poslanci dr. Groß, dr. Sylvester, Dobernig, dr. Schreiner, dr. pl. Hofmann-Wellenhof in Wastian. Mi »težavnega položaja« Nemcev v Gorici nikakor ne moremo umeti.

— **Banca popolare v Trstu.** Včeraj se je vršilo v Trstu posvetovanje delničarjev falitne Banke popolare, na katerem se je sklenilo, da se na današnjem občnem zboru je propadle laške banke predlaga za likvidiranje ter se za predlog glasuje. Delničarji zahtevajo, da morajo biti zastopani med likvidatorji ter si pridružujejo pravico postaviti upravni svet banke na odgovor. Izkušali bodo uvesti proti upravnemu svetu sodno postopanje.

— **Iz davčne službe.** Računska podčastnika Jožef Pivk pri 97. pešpolku v Trstu in Jožef Persak pri 17. pešpolku v Celovcu sta imenovana za davčna asistenta, in sicer prvi pri davčnem uradu v Ljubljani, drugi pa v Črnomlju.

— **Surovež.** Josip Valenčič star., vžitek iz Sp. Bitenj št. 34 je jako surov in prepirljiv človek. S sinom živi v vednem prepiru, odkar mu je izročil posestvo. Ravnotako ne more trpeti svoje sinahe ter jo vedno in povsod obrekuje in zmerja. S svojo ženo Heleno postopa vedno jako surovo. Dne 9. t. m., ko se je podala k počitku v svojo posteljo, jo je naenkrat brez vsakega povoda v postelji napadel in jo pričel daviti ter z rokami tepsti. Vsa zadeva prišla je na uho orožništvu in dne 23. novembra 1910 bi se imela pred c. kr. okrajnim sodiščem v Ilirski Bistrici vršiti proti njemu kazenska razprava. Toda s tem še ni bil zadovoljen; in tako je dne 22. novembra 1910 proti večeru zopet po svoji navadi iskal »intrige«, hoteč se na vsak način s sinom in sinaho prepirati. Ko mu je sin rekel, da se ne mara z njim prepirati, začel je po stari navadi sinaho zmerjati; ko mu tudi ta ni hotela dati povoda za prepir, ga je to tako ujezilo, da je zgrabil sekiro in s topim koncem iste udaril sinaho po desni strani glave. Sin to opazivši, skoči k njemu, da bi mu izvil sekiro iz rok, toda naletel je slabo, ker tudi njemu je prizadejal z nožem lahko poškodbo na desni roki. Takoj nato, ko so mu s pomočjo drugih ljudi sekiro odvzeli, odstranil se je Josip Valenčič star. misleč, da je dosegel svoj namen in šel k bližnjemu sosedu Grahorju, zlezal na streho in skočil raz nje na cesto ter se pri padcu na nogah in hrbtenici težko telesno poškodoval. Žena se še vsled zadnjih poškodb vedno v postelji nahaja. Sinahino zdravje je jako opasno, ravno tako tudi njegovo. Kljub temu, da se smrtno-nevarno poškodovan v postelji nahaja, vendar v postelji mesto, da bi svoj čin obžaloval, tako hudo preklinja da je ljudi kar groza. Josip Valenčič star. je hud alkoholik in delamržen človek.

— **Srbski rodoljub.** Belgrajska »Politika« poroča, da v Kninu v Dalmaciji umrli veletržec Ivan Popović zapušča vse svoje veliko premoženje srbski državi.

— **Nezgode.** France Letnar, kajžarice sin na Dobravi, je hotel doma na vrtu veriverico ustreliti. Ko je puško sprožil se mu je razletela in mu nevarno poškodovala dva prsta leve roke. — Doma v Selščeku je v Ameriki bivajočega bajtarja žena Ivana Mramor vozila drva domu. Pri tej priliki se ji je naloženi voz prekuril. Med tem ko ga je pomagala vzdigniti se je v ob vozu zataknilo sekiro vrezala v desno roko in si jo težko pohabala. — Pri stavbi »Mladike« v Šubičevi ulici v Ljubljani je padel Ivan Stepančič, zidarski polir pri Tönniesu ob priliki, ko je stavbo nadzoroval, približno iz 15 metrov visokine ter si pohabil hrbtenico. — Terezija Likosar, mesarjeva žena v Cerkljah, je v temni noči doma pred vežo tako nesrečno padla, da si je razbila nos. Poškodba je opasna.

— **Stenar.** K posestnici Jeri Ogrine v Dule je prišel mešetar Anton Janežič pod preizvezo, da ga pošilja njeni stric Marko Sova ter naj mu da od istega pri gospodinjštvu shranjeno obleko. Nič slabega sluteča Ogrine je Janežiču verjela in mu izročila precej obširen zavitek. Umevno je, kako se je začudila gospodinja, ko je čez par dni prišel sam stric po obleko, kateremu je vse povedala. Sova je takoj sumnil Janežiča kot storilca. Ta je priznal, da je vzel po naročilu Sove obleko, in ker ga ni isti dan našel, mu jo je med tem časom nekdo izmaknil. Pri hišni raziskavi se je pa našlo več reči ki so last Marka Sove. Janežiča pa nobena laž ne bode rešila pred kaznijo.

— **Huda žena.** Imoviti posestnik Tomaž Seliskar ima jako hudo ženo, po imenu Marijana, ki je pa 26 let mlajša od njega. Mož pa ima vrhu tega še to nesrečo, da je že šest tednov bolan. Pred enim mesecem ga je njegova Marijanica s polenom napadla in ga po glavi udarila, vsled česar trpi mož večkrat na glavobolu. Večkrat ga je tudi z nogami osuvala, tako da od tega časa čuti v hrbtu hude bolečine. Seliskarju pa vzlic njegovemu precejšnjemu premoženju huda žena kljub njegovim prošnjam jesti ne privošči in ga pusti celo dopoldne stradati da ni njegovega brata Petra, bi se mu dostikrat še hujše godilo. Žena ima pa še tudi to slabo lastnost, da se večkrat žganja napije, in takrat vselej podivja. Gotovo bode morala tu roka pravice vmes poseči.

— **Predsednik anelacijskega sodišča** v Trstu, Jakopič, gre menda v kratkem v pokoj.

Gg. organiste in cerkvene pevce opozarjamo na oglas »Katoliške Bukvarne«, ki nudi posebno za predstoječi božični čas in praznike lepo izbiro naših najboljših cerkvenih skladb.

Zborovanje državnih slug.

Ljubljanska podružnica I. avstrijskega društva državnih slug je priredila preteklo soboto zvečer v salonu hotela »Ilirija« javen društven shod. Otvoril ga je predsednik Marinko, ki je pozdravil navzoče zastopnike sorodnih društev državnih nastavljenec, navzočega državnega poslanca Gostinčarja, kakor tudi ostale zborovalce. Na dnevnem redu je bila točka: »Splošna draginja in nje uničujoči vpliv na državne sluge.« Predsednik Marinko je dobro osvetlil razmere, v katerih žive državne sluge. Povdarjal je, da so plače nezadostne ter da se z zadnjo regulacijo plač položaj pravzaprav ni nič izpremenil. Vse se draži. Ako pa v sedanjih časih kapitalist dviga cene, potem imajo nižji sloji temvečjo pravico, zahtevati večje dohodke. Zato je popolnoma upravičena zahteva državnih slug po draginski dokladi. — Državni poslanec Gostinčar je uvodoma povdarjal, da se je po dolgem času državnim cestarjem izboljšalo plače, doseglo pa se še ni ničesar glede pokojnine, kar se bo pa tudi moralo zgoditi. Sedaj bodo dosegli cestarji po 32. službenih letih 108 oziroma 118 K na mesec plače. Nato se je govornik obširneje bavil z draginjskim vprašanjem. Povdarjal je, da ni samo v Avstriji draginja mesa, ampak povsod, ker pač živine primanjkuje. Ne poznamo pa samo draginje mesa, ki se bo mogla odpraviti le z izboljšanjem živinoreje. Premog n. pr. se je v zadnjih desetih letih podražil za 100 odstotkov, kljub temu, da se plače delavcem niso zvišale za 25 odstotkov. Draginjo delajo v prvi vrsti špekulantje. Tako je bilo n. pr. lansko leto jeseni žito dražje po žetvi kot pa letošnje spomlad. To gotovo niso zdrave razmere in enkrat bo treba z vso silo nastopiti proti špekulantom, ki pokupijo vse pridelke, potem pa narekujejo po svoji volji cene. Pri odpravi draginje pa ni poklicana sodelovati samo država, ampak tudi druge korporacije. Občine bodo morale same organizirati producente in aprovizacijo mest, ako hočejo izogniti se vsaj deloma draginji. Kdaj smó imeli v Ljubljani kake razstave živine, velike živinske semnje itd.? Saj vemo, da se n. pr. z Dolenjskega pripelje na ljubljanski trg samo kako dvakrat ali trikrat prekupljeno kokoš, medtem ko se jajca prodajajo drugam po 4 ali 5 v komad. Govornik je podrobno obravnaval draginjsko vprašanje ter povdarjal končno, da bi morala imeti naša državna vlada pač več gospodarskega duha, ako se hoče res kaj ukreniti proti neznošni draginji. — O neznošnih razmerah, katere je povzročila draginja med drž. uslužbenci je govoril tudi g. Hibšer. — Poslanec Gostinčar je tudi povdarjal, da je draginjski odsek državnega zbora na Dunaju samo pesek v oči celi Avstriji. Ničesar ni ukrenil, razen tega, da je sklenil predlagati v prihodnjem zasedanju, naj se dovoli šest milijonov kron v podporo stavbinskim društvom. Sčasoma bo moralo priti do tega, da bo država sama zidala stanovanja za svoje uslužbence. Na shodu se je od strani zborovalcev tudi povdarjalo, kako neumno je pospeševal ljubljanski magistrat stanovanjsko draginjo. Tako je n. pr. Pongratz iz Gradca hotel zidati nasproti Marijišača 3nadstropno hišo z malimi stanovanji za nižje sloje, a magistrat mu ni dovolil. Ravno tako je bilo tudi z Gorupom, ki je hotel zidati delavska stanovanja. Te razmere bo treba izpremeniti, kakor so se čuli medklici zborovalcev. Nato se je na predlog g. Hibšerja sprejela soglasno sledeča resolucija. — »Splošna pretirana draginja živil, stanovanj in drugih potrebščin pripravila je državne sluge v tako skrajno obupen položaj, da je nujna potreba istim odpomoči. Ker so vsa sredstva proti draginji in vsa tozadevna pogajanja bila dosedaj brezuspešna in tudi nimamo upa v doglednem času omejitve draginje, sila je pa priklopela do vrhunca, je edina rešitev, da se c. kr. državnim slugam prisloži na pomoč z draginjsko doklado, ki bi se imela nemudoma nakazati. Pri slučajnostih se je obravnavalo še več drugih podrobnosti, na kar je referiral gospod Rakovec, kako bi se moglo osnovati nekako društvo samopomoči, to je nekak vdovski in sirotinjski zaklad. — Nato se je shod zaključil.

Štajerske novice.

Š Grof Clary, štajerski c. kr. namestnik, je izpolnil vročo željo nemških nacionalcev. Na mesto vpokojenega podpredsednika pri štajerskem cesarskem namestništvu v Gradcu dr. E. Netoliczka je imenovan dvorni svetnik Hammer-Purgstall, zaupnik vsenemcev v namestništvu. Za tega moža so se z vsemi silami potegovali nemški nacionalci. Grof Clary je storil s tem zopet veliko uslugo svojim zvestim lakajem. Hammer-Purgstall je velik prijatelj »frazjina« in bo gotovo skušal v novi službi udeleževati svoje cilje.

Š Iz politične službe. Okrajni glavarji pl. Kriehuber, grof Stüggli in pl. Schönfeld so imenovani namestniškim svetnikom. Voditelj okrajnega glavarstva v Slov. gradu pl. Poiger je imenovan za okrajnega glavarja istotam. — Na Spodnjem štajerskem so v politični službi skoraj sami »Nemci«. Zakaj se neki Slovenci ne posvetijo bolj tej državni službi?

Š Samoumor deželnosodnega svetnika. Deželnosodni svetnik Kuess iz Beljaka, ki je bil v nekem sanatoriju v bližini Gradca, si je včeraj 23. novembra v Gradcu prerezal v neki brivnici vrat z britvijo. Vzrok samoumora ni znan.

Ljubljanske novice.

Ij Kršč, ženska zveza ima v petek 25. t. m. ob 4. uri popoldne redno predavanje v »Unionu«. Predava č. g. kanonik Sušnik.

Ij Knjigovodski tečaj S. K. S. Z. Prvo redno predavanje bo prihodnjo soboto ob 8. uri zvečer v prostorih »Slovenske trgovske šole«. Kdor se želi udeleževati tečaja, naj takrat pride v zgoraj omenjene prostore.

Ij Izredni občni zbor društva kranjskih deželnih uslužbencev se vrši v nedeljo, dne 27. t. m., ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih pri »Mikužu«, Kolodvorska ulica št. 3. Na dnevnem redu bo izpembba društvenih pravil, ker so stara v marsikakem oziru preveč pomanjkljiva. Ker je ta točka dnevnega reda zelo važna, se vabijo vsi člani, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno.

Ij Lovska razstava v Ljubljani. Otvoritev lovske razstave v veliki dvorani »Mestnega Doma« je v soboto, dne 26. t. m. ob 12. uri opoldne. Od tega dne počenši bode razstava otvorena vsak dan od 10. ure popoldne do 8. ure zvečer. Vstopnina znaša ob delavnikih 50 vin. za osebo. — Da se omogoči tudi najširšim krogom obisk te velezanimive razstave, določila se je za nedelje in praznik vstopnina na 20 vin. za osebo. — Ker je v veliki dvorani »Mestnega Doma« na razpolago precej več prostora, kakor ga je bilo na kranjskem oddelku razstave na Dunaju, mogli so se posamezni objekti in skupine divjačine bolj razširiti ter pride vsak predmet in vsaka lovska skupina tukaj še mnogo bolj do veljave, kakor na jubilejski razstavi na Dunaju. Obiske te zelo bogate in res interesantne razstave prav toplo priporočamo ne le lovcem, temveč tudi širšemu občinstvu, ker nudi vsakomur dokaj zanimivega in podučnega.

Ij Umrl je poslovođaja tvrdke A. Zeschko g. Julij Grohmann, star 65 let.

Ij Umrla je v Ljubljani Ivana Kocmur, delavčeva hči, stara dve leti.

Ij Bračič contra Pirc. Včeraj popoldne je deželno vzklicno sodišče zavrnilo vzklic hotelirja Bračiča in natakarja Filipa Zorca proti razsodbi prvega sodišča v znani zadevi, ker je bil časnikar Pirc tepen v »Unionu«. Vzklicno sodišče je potrdilo prvo razsodbo, po kateri je Filip Zorc obsojen v tri dni zapora, Bračič pa, ki je sedaj hotelir v »Iliriji«, na 30 K globe. Istotako morata obsojenca povrniti Pircu 50 K zdravniških stroškov ter plačati 100 K za bolečine, kakor tudi vse sodne stroške. Bračiča je zastopal dr. Fettich-Frankheim, Pirc pa dr. Vođušek.

Telefonska in brzojavna poročila.

UKREPI »SLOVENSKEGA KLUBA«.

Dunaj, 24. novembra. »Slovenski klub« je včeraj imel zelo dolgo sejo. Poslanci so nova člana kluba, prof. Jarca in Vrstoška zelo pristržno pozdravili. Politična debata se je končno prekinila z motivacijo, da treba po-

čakati, kakšne sklepe stori glede laške fakultete zveza čeških poslancev in kakšno stališče v tem oziru zavzame. Iz istega vzroka se je odgodila seja parlamentarne komisije »Slovenske Unije«.

OTVORITEV PARLAMENTA.

Dunaj, 24. novembra. K današnji otvoritvi parlamenta so prišli poslanci »Slovenskega kluba« z naglji v gumbnicah, da slave novoizvoljena poslanca prof. Jarca in Vrstoška, ki sta stotila zaobljubo. Seja se je v največjem miru otvorila in vršila. Finančni minister se je takoj dvignil, da predloži, motivira in brani svoj famozni proračun. Ker je bilo že prej znano, s kakšnimi fin-tami je zakril svoje strašno gospodarstvo, se je njegov govor sprejel popolnoma mrzlo. Finančni minister topot tudi ni v svoj govor vpletal svojih običajnih vicov, ker je topot ves njegov budget jako slab vic.

PRORAČUNSKI PROVIZORIJ.

Dunaj, 24. novembra. Prebitek 311.036 K v državnem proračunu za leto 1911. je finančni minister Bilinski na kaj čuden način izračunal. Proračunski provizorij, ki ga je vlada danes parlamentu predložila in ki ima trajati šest mesecev (do 30. junija 1911), kaže v bengalični luči strašno finančno gospodarstvo sedanjega finančnega ministrstva. Še nikoli ni bil predložen tak mizerni budget, še nikoli se ni tako očito pokazalo, kako grozno se gospodari pod sedanjo vlado. Finančni minister zahteva posojilo 135.840.597 K v svrhu železniških investicij. Nadalje zahteva pooblastilo, da sme državne nepremične lastnine, ako ne gre čez določeno vsoto, prodati brez dovoljenja parlamenta in vzeti na take objekte hipoteke. Slično pooblastilo zahteva za zemljišča, ki so last državnih železnic, ako ne gre za več kot 50.000 kron. Prebitek je izračunan tako, da prikriva le dejanski veliki deficit. Saj je moral finančni minister porabljati gotovino v blagajnah; okoli 2.790.000 K gre za tržaško pristanišče, 7 milijonov za železniške investicije in drugih izrednih izdatkov je nad 100 milijonov. Dohodke iz tobaka je na podlagi nameravanega podražanja cigar in cigaret proračunal za celih 20 milijonov višje kot za lani, dohodke iz državnih železnic za 33 milijonov več itd.; že na tem se vidi, kako je minister delal, da je prišel do finančnega ravnovesja.

Dunaj, 24. novembra. Od proračunskih postavk za l. 1911. je omeniti: Za ujme za vse dežele okroglo 3 milijone, za melioracije okroglo 8 milijonov, za živinorejo in vnovčenje živine okroglo 6 milijonov, za telegrafsko in telefonsko omrežje okroglo 10 in pol milijonov, za poštno automobile 500.000 kron, za regulacijo in kanalizacijo galjskih rek okroglo 4 milijone, k avstrijskemu Lloydu prispeva država okroglo 10 milijonov, k dalmatinskemu paroplovstvu blizu 3 milijone, k južnoameriškimi zvezam 2 milijona, k donavskemu paroplovstvu blizu dva milijona.

Dunaj, 24. nov. Glede Kranjske so vredne, da se omenijo, sledeče proračunske postavke: Na I. in II. državni gimnaziji se sistemizira po eno dej. učiteljsko mesto extra statum; za II. državno gimnazijo je namenjenih nadalje 3500 K, za nemško 10.000, za gimnazijo v Kranju v svrhu naprave botaniškega vrta 1000, takisto dobi Kočevje gradbeni prispevek za svojo gimnazijo; za zgradbene stroške II. državne gimnazije v Ljubljani je upostavljen 5. in 6. obrok 26.000 K, kranjska gimnazija za električno razsvetljavo 2000 K, za zgradbo gimnazije v Rudolfovem 4. obrok 100.000 K, za različne poprave in nabave na učiteljsku je namenjenih 6600 K, na državni obrtni šoli se od 1. julija 1911 en učitelj poviša v 8. čin. razred, od septembra 1911 pa sistemizirati dve učiteljski mesti 9. čin. razreda in nastavitvi dve učiteljici ter dva del. mojstra. Za državno obrtno šolo je upostavljen tudi 1. obrok 5500 K za opravilo glavnega poslopja, 3000 K pa za preselitev; dvorazredna trgovska šola dobi 7000 K in za slovenske paralele v Celju 1200 K. — Za cestne in mostne zgradbe je namenjenih: za most čez Belo pri Kranju 16.000 K, most čez Krko 10.000, cesta Kilovec 1500, most čez Kolpo 8500, most čez dobljski potok 17.000, cesta iz javorniške planine v cirkniško dolino 10.000 kot 1. obrok, cestna zgradba pri Suhem rebu v postojnskem okraju 10.000 kot 1. obrok, za tacevski most 20.000 kot 2. obrok, za most čez Ljub-

ljanico pri St. Jakobu 30.000 kot tretji obrok, za popravo karlovške državne ceste pri Metliki 9. obrok 45.000, za tlakovanje Dunajske ceste v Ljubljani kot 10. obrok 15.000 K. — Regulacija rek: Sava blizu Brežic 57.000 kot četrti obrok in regulacija Save pri Kresnicah kot 2. obrok 10.000. — Za uradne erarične zgradbe: za uradno poslopje v Postojni kot 3. in 4. obrok 14.000 K, v Senožečah kot 3. obrok 50.000 K.

Dunaj, 24. novembra. Prispevek za izredne vojaške izdatke ob priliki aneksije odpade na avstrijsko državno polovico 5.300.000 K.

KONFERENCA VEČINSKIH NAČELNIKOV.

Dunaj, 23. novembra. Pod predsedstvom zborničnega predsednika dr. Pattaija se je vršila danes konferenca načelnikov večinskih strank. Lahki so zavzemali stališče, da se mora laška fakulteta že v tem delu zasedanja rešiti in da ima v budgetnem odseku zadeva glede fakultete priti takoj, torej še pred proračunskim provizorijem na vrsto. Nemški poslanci so pa poudarjali, da se mora vprašanje laške fakultete pač definitivno rešiti, da pa ne sme tvoriti ovire za drugo parlamentarno delo. Zato da je potrebno stopiti z obstrukcionisti, zlasti s Slovenci, v dotiko. Treba najprej budgetni provizorij rešiti. Lahki so nato izjavili, da sicer nočejo iz te reči napraviti nikak casus belli, da pa hočejo, da se vprašanje laške fakultete čimprej reši. Predlagali so zato, naj se v budgetnem odseku konča najprej saj generalna debata o laški fakulteti, potem pa naj pride tam na vrsto provizorij. Posvetovanja so se nato prekinila in se bodo nadaljevala. Dr. Wasilkov in nemški svobodomislici so predlagali tudi, naj zbornica počasti spomin Leva Nikolajeviča Tolstega. Zbornični predsednik Pattai pa je izjavil, da mu ni mogoče temu ustreči.

POSLANEC DR. GREGORČIČ PONE-SREČIL.

Dunaj, 24. novembra. Danes je poslanec »Slovenskega kluba«, dr. Gregorčič, ko je šel v parlament, po zamrznjenem trotoaru spodrsnil in tako padel, da si je dva prsta precej opasno izvil. Povezal mu jih je takoj češki poslanec dr. Velih.

LAŠKE SKRBI GLEDE TRŽAŠKE STOLICE.

Trst, 24. novembra. »Piccolu« poroča danes njegov poročevalec z Dunaja, da se poleg dr. Andreja Karlina, ki uživa ugled izobraženega in finega moža, ki pa »ne bi mogel vladikovati nad dijecezo, po veliki večini laško« (!), imenuje zadnji čas g. dekan na Opčinah, Ivan Slavec. Se beleži z vso rezervo.

VELIKE IZPREMEMBE V SRESKI DIPLOMACIJI.

Belgrad, 24. novembra. Minister za zunanje zadeve Milovanović gre za poslanika v Berlinu, njegov naslednik pa bo Nikolić, sedanji predsednik skupščine, ki bo prevzel tudi ministrsko predsedstvo, ker je Pašić imenovan za predsednika državnega sveta. Na mesto dunajskega poslanika Simića stopi Jovanović, v London gre Vesnić, dozdaj v Parizu, v Parizu pa pride Protić. V Bukarešt gre Jaša Nenadović, v Carigrad Mihajlo Ristić, atenski poslanik Bosković pa menia s peterburškim Popovićem.

REVOLUCIJA V BRAZILJI.

London, 24. novembra. Poročila, ki dohajajo semkaj iz Brazilije, pravijo, da je brodogve pred Rio de Janeiro revoltiralo in da je tudi na celini izbruhnila vstaja. Vlada je brzojavila svojemu poslaniku v Londonu, da se vstaja na jako kritičen način razširja in da se je pred Rio de Janeiro uprlo moštvo ene dreadnoughtke zoper častnike in začelo mesto bombardirati.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

New-York, 24. novembra. Revolucija je čedalje bolj resna. Neko poročilo pravi, da so uporniki v El Paso umorili predsednika republike Porfirija Díaz, vendar pa se to poročilo še ne potrjuje. Sicer pa so tudi vse brojavne zveze uničene. Na jugu se revolucija hitro razširja, severna mesta pa je baže vlada zopet vse pridobila.

Književnost.

* Dekle z biseri. Povest iz prvih časov krščanstva. — Ta krasna izredno zanimiva povest je ravnokar izšla kot

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine

in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-
stvena znamka

„IKO“

13. zvezek »Ljudske knjižnice« v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. — Izkušnja nas uči, da so najboljši romani in sploh najkrasnejši pripovedni spisi vseh slovstev, ki so si takorekoč v poletu osvojili svet in bili v najkrajšem času prevedeni v vse kulturne jezike, zajeti ravno iz početnih časov krščanstva, katerim ne more tudi najbrezvernejši pisatelj odrekati prvenstva in vzvišenosti nad vse dogodke, ki jih je v teku tisočletij človeškega obstoja zabilježila svetovna zgodovina. — Ta velika doba — reči smemo viteška doba vsega človeštva, kajti nobena druga še ni porodila toliko junakov in nesebične požrtvovalnosti — nudi pisatelju tudi najboljšo priliko, da spiše veliko delo. Kdo ne pozna del kakor »Quo vadis«, »Ben Hur« itd., ki so vsled svoje umetniške in moralne popolnosti postali last vsega omikanega sveta, svojim pisateljem pa ovili čelo z venem nevenljive slave ter jim zagotovili hvaležnost potomcev. Med slednjimi deli zavzema po svoji prekrasni vsebini in dovršeni pisateljski umetnosti odlično mesto tudi »Dekle z biseri«, povest, ki je izšla izpod peresa angleškega pisatelja H. Rider Haggard, a je sedaj prevedena skoro v vse jezike. Slovenski prevod je tako dober in vzoren, da bi človek mislil, da čita originalno delo. Povest je prepletena z izredno zanimivimi dogodilji in mičnimi zapletilji ter bravca priveže nase z neodoljivo silo tako, da knjige ne more odložiti, dokler ne pride do zadnje strani. Izobražencu bo nudil poseben estetični užitek razvoj ljubkega značaja krasne Miriam, ponosnega in močnega značaja Markovega ter skritega, dvomljivega značaja Kalebovega; vse te je pisatelj res mojstrsko naslikal, kakor da jih je izklesal iz marmorja. To niso več suhe prazne podobe, temveč bitja polna življenja; zdi se nam, ko čitamo povest, da zremo lepi Miriam v krasno lice, čujemo biti junaško srce plemeničega Marka ter skušamo razkriti zahrbtno početje mračnega Kaleba. Povest, ki je polna dejanja in se odlikuje po prebogati vsebini, se bo vtisnila vsakemu bravcu neizbrisno v spomin. — Kljub svoji obširnosti stane knjiga, ki broji okoli 400 strani, v elegantni opremi samo 2 K 20 vin., krasno vezana pa 3 K 20 vin. — Knjiga se bo razposlala naročnikom »Ljudske knjižnice« tekom tedna, toda le onim, ki so že poravnali svoje prejšnje račune.

Kurzi efektov in menjic.

dne 23. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9310
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9670
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9670
Avstrijska zlata renta	11585
Avstrijska krona renta 4%	9205
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8280
Ogrska zlata renta 4%	11140
Ogrska krona renta 4%	9170
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	81
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1879
Kreditne delnice	66490
London vista	24067 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11760
20 mark	2351
20 frankov	1907
Italijanski bankovci	95
Rublji	254 1/4

3431

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je njegov mnogoletni član gospod

Julij Grohmann

poslovodja tvrdke A. Zeschko

danes ob 9. uri dopoldne po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti a umirajoče v 65. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bude v petek, dne 25. novembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti sv. Jakoba trg št. 6 na pokopališče pri Sv. Križu.

Draga pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, 23. novembra 1910.

Oddaja se v Polšniku p. Litija služba

3430

organista in cerkvenika

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezene, Jabots, šerpe, damski ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdič v Ljubljani, nasproti glavne pošte.

3012

Po lastni ceni zaradi pomanjkanja prostora za Miklavža in Božič

prodajam narejene obleke, zimske sukne, pelerine za gospode in dečke kakor tudi najnovejšo

konfekcijo za dame in deklice
H. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

Mladenič

ki je dovršil 4 gimn. razrede, želi primerne službe. Pismene ponudbe na upravo lista. 3427

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vegetarij	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
23.	9 zveč.	733,5	-5,3	sl. svzh.	megla	
	7. zjut.	734,9	-7,6	sl. jug		0,0
24.	2. pop.	736,4	-3,8	brezvev.	megleno	
Srednja večerajšnja temp. 5,3 norm. 1,9						

Proda se plinov svetilni aparat

„sirius“

ki zadostuje lahko za 60 luči. Vpraša naj se pri rezervnem kadru c. in kr. dragonskega polka št. 5 v Mariboru. 3435

stolne službe

dobro vzgojeno in izobraženo kmetsko dekle. Naslov pove uprava „Slov.“ pod šifro „Preskrb.“ 3436

V manjše župnišče na Kranjskem ali Koroškem išče

V kavarni „Merkur“

Sv. Jakoba trg št. 2

sprejemajo naročila na dolenski

premog iz Mirne

na debelo in drobno.

Na drobno

izvrsten za vsako kurjavo stane v hišo postavljen K 112 za 50 kg, pri večjih naročilih popust.

3439

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznana fina kubinja. - Izborne pljate. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori.

Kuharica

dobro izučena, pridna in poštena išče službe v kakem župnišču ali pa k samostojnemu gošpodu. Naslov pove uprava „Slov.“ 3445

Dr. V. Gregorič

primarij deželne bolnice

v Ljubljani, Resljeva cesta 5

ordinira od 10.—12. ure dop. in od 1/3.—4. ure pop.

Zelodčne kapljice

lekarnarja C. BRADY, prej

Marijalske kapljice imen., s slisko

Marijalske Matere Božje kot var-

siveno znamko

so najboljše, nad 30 let preiskušeno sredstvo proti motenju v prebavi vseh vrst, gorečici, zaprtju, glavobolu in težkočam v želodcu, tvoritvi želodčne kisline itd.

Varuje naj se pred podobno glasečimi ponarejanji in pazi naj se na zraven stoječo varstveno znamko s podpisom: C. Brady

Dobi se v lekarnah — Razpoložna na deželo lekarnar C. Brady, Dunaj 1, Fleischmarkt 2/4-2, 6 steklenic za K 5.—, 4 dvojne steklenice za K 4-50 franko. 2067

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC

CELJE

„Narodni dom“ Graška cesta 22.

(v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkev.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove, debel po 2-10, dr. ben po 1-40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Za Šiško sprejema naročila in denar za premog: g. L. Kotnik, trgovec, Šiška.

3344 1

Najvažnejše je, da se kupi **perje in puh** popolno čisto in brez vsega duha.

Tako **perje in puh** se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " " " "	2'50	" " " " " " " "	6'25
" " " " " " " "	3'35	" bel " " " " " "	6'75
" " " " " " " "	4'20	" " " " " " " "	8'35
" " " " " " " "	5'85	" " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Zlatnino

v najraznovrstnejših, priznani okusnih vzorcih in po nizkih cenah za darila o priliki

Sv. Miklavža

se dobi pri zlatarju

I. Vecchiet

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

2714

Najcenejše **dežnike in solčnike** domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini
JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana
Pred Škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.
3634 Popravila točno in ceno. 52 1

Valični mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vedoova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Lepa služba

ali tudi

postranski zaslužek

Zavarovalnica na življenje, ki plača večje provizije, kot vsaka druga, išče marljive sodelavce. Gospodom uradnikom itd., ki bi se morda indirektno hoteli baviti s tem poslom, je lep postranski dohodek zagotovljen. 3381

Naslov na upravnništvo tega lista pod:

«Lepa prihodnost».

Stavbišča na prodaj!

Se nekaj krasnih stavbnih parcel, v sredini mesta, na vogalu Kuhnove in dr. Valentin Zarnikove ulice.

Opozori se, da imajo stavbišča vsled suhega peščenega terena, solnčnate lege ter vremenskega zavetja najbolj ugodno stavbno lego.

Poišče se pri lastniku Kuhnova cesta št. 5. 3377

Zima zahteva

gorko odejo, rudeče široke koltre K 6'30, pisane široke koltre K 6'60, klotaste koltre s pisano podlago K 8'80, rožaste flanelaste odeje K 3'80, flanelaste rjuhe K 2'—, plahte (koce) po K 2'—, 2'50, 3'20, 2'78 ter K 4'— i t. d., samo pri

R. MIKLAUC, Ljubljana,
Stritarjeva ul. 5. Pošilja se tudi po pošti.

Prepričali se bode

pri nakupu blaga za moške obleke v trgovini **R. Miklauc, Ljubljana, Stritarjeva ulica 5** o veliki zalogi sukna in tudi o zelo ugodni ceni. Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Adventne in božične

za mešan zbor. **P. Angelik Hribar**; partiture in 4 glasovi K 4'80, posamezni glasovi a K —'60. — Dolgo zaželjene in nujno pogrešane pesmi ljudskega skladatelja, ki je znal narodni duh v svojih pesmih spojit v cerkveno dostojnem smislu.

Obhajilne pesmi

istega skladatelja, za mešan zbor; partitura in 4 glasovi K 3'60, posamezni glasovi a K —'40. — Vrzeli, ki se je kazala na polju cerkvene glasbe glede obhajilnih napevov, je s to zbirko precej izdatno izpolnjena.

Cantica sacra

I. del, za moški ali ženski zbor, **Anton Foerster**. K 2'40. — Moškim in ženskim zborom je ta pesmarica, ki nudi veliko izbiro raznih napevov za vse prilike in potrebe cerkvenega leta, neobhodno potrebna.

Zbirka cerkvenih pesmi

za moški ali ženski zbor; **Janko Leban**. K 1'40. — Priročna pesmarica obsega razne lepe napeve ter bode cerkvenim zborom prav dobro služila.

Missa in hon. St. Josephi

za mešan zbor; **Ivan Pogačnik**. Partitura K 1'60, posamezni glasovi a K —'40. — Vseskozi lahka a v pravem cerkvenem duhu zložena skladba bode svojemu namenu služila tudi pri najboljših cerkvenih zborih.

12 Marijinih pesmi

II. zbirka, za mešan zbor; **Anton Foerster**. Partitura K 1'80, posamezni glasovi K —'40. — Mojsterski, vendar lahki napevi so pravi biscri domače glasbene umetnosti.

Introitus et Communiones

za največje in večje praznike celega leta; **Kimovec-Premrl**. Partitura K 2'—, glasovi K 1'—. — Za razvoj tradicionalnega korala je omenjena zbirka velike važnosti in cerkvenim zborom prepotrebna.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v knjigarni „Mirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.

Za cerkvene pevske zборе:

Zveličar nam je rojen, za ženske glasove, in Ofertorium in festo Epiphaniae Domini za mešan zbor. Fran Kimovec. Part. K —'40.

Božične pesmi za mešan zbor. Chlondowski. K 1'30.

Introitus & Communiones za največje in večje praznike celega leta. Kimovec-Premrl. Part. K 2'—, glasovi po K 1'—.

Rihar renatus. Fran Kimovec. 21 pesmi našemu Gospodu za mešan zbor: 3 razne, 4 postne, 2 božični, 2 velikonočni, 1 za Vnebohod, 8 za sveto Rešnje Telo, 1 na čast presv. Trojici. Part. K 3'—, glasovi po K —'40.

Ljudska pesmarica za nabožno petje v šoli, cerkvi in doma. Fran Spindler. Broširano K —'60, vezano K 1'—. Obsega: 6 mašnih, 5 obhajilnih, 6 blagoslovih, 21 pesmi za cerkveno leto, adventne, božične, velikonočne itd., 12 pesmi za Marijine praznike, 10 pesmi za šmarnice in druge pobožnosti, 9 pesmi k svetnikom in angelom, 16 raznih pesmi, poleg tega je tudi več pesmi, ki se pejejo z istimi napevi.

Spremljevanje k „Ljudski pesmarici“. Fran Spindler. K 4'—. To je partitura k ravnokar opisani „Ljudski pesmarici“.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo, I. del, za štiri enake (ženske ali moške) glasove. Anton Grum. Part. K 2'—. Obsega razne znane in udomačene mašne pesmi, dalje 2 pesmi za advent, 4 božične, 1 za Novo leto, 2 za sv. Tri Kralje, 2 za Ime Jezusovo, 5 postnih, 3 velikonočne, Križev teden, Vnebohod, Binkošti, Presv. Trojica, 4 o presv. Rešnjem Telesu, 2 za Presv. Srce Jezusovo, cerkveno blagoslovljenje, dalje 9 obhajilnih in 5 k blagoslovu.

Missa de Angelis. Fran Kimovec. Koralna maša. Partitura K 1'50, vsak glas po K —'30.

Missa in hon. s. Caeciliae ad IV voces inaequales. Anton Foerster. Op. 15. Part. K 2'—, glasovi po K —'30.

Missa Seraphica ad IV voces inaequales cum Organo. P. Hugolin Sattner. Part. K 3'20, glasovi po K —'50.

Missa in hon. S. Stanislai Kostkae, brevis et facilis ad quatuor voces inaequales. Dr. Anton Chlondowski. Part. K 2'80, glasovi po K —'40.

Missa in hon. ss. Cordis Jesu ad IV voces inaequales. Fran Kimovec. Part. K 1'50, glasovi po K —'40.

Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije za mešan zbor in samospeve z orglami. Anton Foerster. Op. 82. Part. K 1'20.

Slava Bogu. P. Hugolin Sattner. Op. 10. I. zvezek. Mašne pesmi za mešan zbor. Part. K 1'50, glasovi po K —'40.

Mašne pesmi za mešan zbor. P. Hugolin Sattner. Op. 9. Part. K 2'—, glasovi po K —'40.

Slovenska sv. maša za mešan zbor. Ivan Laharnar. Part. K 1'20.

L. Belarja slovenska maša za tri ženske glasove. Fran Kimovec. Part. K —'60, štirje izvodi K 2'—.

V ponižnosti klečimo in 5 Marijinih pesmi za mešan zbor. Anton Grum. Part. K 1'—.

Ecce sacerdos magnus za moški zbor. Fran Kimovec. Part. K —'40.

Tantum ergo ad III voces viriles. Dr. Anton Chlondowski. Part. K —'50, glasovi po K —'10.

Te Deum super cantum Michaeli Haydn. IV. vocum inaequalium aut una voce cum organo. Anton Foerster. Op. 58. Part. K —'50.

Asperges me et Vidi aquam iuxta editionem Vaticanam. Fran Kimovec. Part. K —'50, pet izvodov K 2'—.

Oremus pro pontificae nostro ad IV voces viriles. Dr. Anton Chlondowski. Part. K —'50, glasovi po K —'10.

Sanctae Joseph. Dr. Anton Chlondowski. Invocatio una voce sola et choro ad IV voces inaequales alternatim concinenda. Part. K —'60, glasovi po K —'10.

Ave Maria VII vocem inaequalium aut IV vocum aequalium. Anton Foerster. Op. 107. Part. K —'60, glasovi po K —'20.

Ave Maria in češčena Marija za tri ženske ali moške glasove z orglami. Nagrobnica za tri ženske glasove. Fran Kimovec. Part. K —'50, pet izvodov K 2'—.

Litanije presv. Srca Jezusovega za moški ali ženski ali mešan zbor. Anton Foerster. Op. 73. Part. K —'40.

Lavretanske litanije Matere božje za moški ali ženski ali mešan zbor. Anton Foerster. Op. 17. Part. K —'40.

6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas) z orglami. Anton Foerster. Op. 100. Part. K 1'80, glasovi po K —'40.

12 Marijinih pesmi za mešan zbor. Stanko Premrl. Part. K 1'80, glasovi po K —'40.

Marijine pesmi za mešan zbor. P. Hugolin Sattner. Part. K 1'80, glasovi po K —'50.

Velikonočne pesmi za mešan zbor. Ivan Laharnar. Part. K 1'30.

Lamentacije in očitani ali žalostne pesmi Jeremija preroka („Kaj sem ti storil“) za mešan zbor. Anton Foerster. Op. 5. Part. K —'70.

Šmarčnične pesmi za mešan zbor. Ivan Laharnar. Part. K 1'30.

Nagrobnice. Francišek Marolt. Lično vezano K 2'40. Poleg že znanih, lepih, v srce segajočih žalostink, n. pr. Blagor mu, Človek glej, Nad zvezdami, Jamica tiha, Usliši nas Gospod itd., imamo v Maroltovi zbirki tudi izredno število novjših vsestransko vzornih, glasbeno dovršenih in globoko občutenih nagrobnih spevov. Zbirka obsega 24 slovenskih nagrobnic, zaključujejo štirje latinski zbori: „Libera“, „Miserere“ in pa najlepša, najresnejša in najveličastnejša se glaseča in dušo najbolj pretresujoča Mendelssohnova nagrobnica „Beati mortui“.

Praeludium et posludium super hymnum auctorem auctoris Josephi Haydn pro organo aut fortepiano quatuor manibus (Secondo = „Ped.“ c. octava). Anton Foerster. Op. 105. Part. K —'60.

Himna v čast Cirilu in Metodu. Premrl. Za mešan ali moški zbor. Part. K —'40.